

Beschermen
Verbinden
Bezielen
Versterken

BELEIDSPLAN 2012-2015
Stek – voor stad en kerk

STEK
voor **Stad en Kerk**

STEK, voor stad en kerk

Stek, voor stad en kerk, wil geïnspireerd vanuit de christelijke traditie mensen *beschermen* en met elkaar *verbinden*, hen *bezielen* en elkaar helpen *versterken*. Stek doet dat vanuit de overtuiging dat alle mensen gelijkwaardig zijn en – elk als beeld van God – recht hebben op een menswaardig bestaan. Stek richt zich daarbij in het bijzonder op mensen die in hun menselijke waardigheid en soms zelfs in hun bestaan worden bedreigd en vaak nergens anders terecht kunnen. Stek zet zich in om hun eigenwaarde en hun positie te versterken, zodat hun recht wordt gedaan.

Stek is eropuit om verbindingen te leggen tussen mensen van heel verschillende religieuze, etnische en maatschappelijke achtergrond en tussen mensen van verschillende generaties. Zo werkt Stek aan het bevorderen van sociale cohesie en vrede in de stad.

Dit werk kan Stek alleen doen dankzij de grote inzet van honderden *vrijwilligers*. Zij zijn afkomstig uit kerken, moskeeën, (hoge)scholen en maatschappelijke organisaties, of komen binnen via één van de buurt-en-kerkhuizen, de website van Stek of via de vrijwilligerscentrale van HOF. Zij zijn van groot belang voor het werk en de uitstraling van en sfeer in de organisatie.

Stek is bovendien steeds meer alert op het *faciliteren van initiatieven van burgers* in de stad en in de gemeenten eromheen. Stek staat open voor hun plannen en ondersteunt hen met kennis en expertise, netwerk en maatwerk, soms ook met fondswerving en administratieve en financiële ondersteuning.

Stek is *uitvoeringsorganisatie* voor diaconale en missionaire activiteiten van de Diaconie en Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage en van de classes 's-Gravenhage. Behalve op Den Haag en Scheveningen is Stek ook gericht op de omliggende gemeenten Rijswijk en Leidschendam-Voorburg.

Stek wordt niet alleen door de Diaconie en de classes gesteund, maar ook door de gemeente Den Haag en tal van fondsen en maatschappelijke organisaties. Stek wil voor hen allen een betrouwbare *samenwerkingspartner* zijn.

In dit beleidsplan worden de grote lijnen geschetst van het beleid van Stek voor 2012-2015. Al naar de concrete behoeften van mensen in de stad en de mogelijkheden van Stek zal het beleid steeds aangepast en aangescherpt worden.

“Zonder Stek zat ik nu thuis op de bank en kwam ik niet buiten. Dankzij Stek heb ik weer moed en energie gekregen.” (vrijwilligster Oase)

I. De maatschappelijke context

In dit beleidsplan wordt eerst de maatschappelijke context geschetst waarin Stek werkt. Want diaconaal en missionair¹ werk vinden hun startpunten bij datgene waar (groepen) mensen behoefte aan hebben, waar ze zich zorgen om maken of waar ze verlangend naar uitzien. Stek werkt niet in het luchtledige, maar in de maatschappelijke context van Den Haag/Scheveningen, Leidschendam-Voorburg en Rijswijk, anno 2012-2015. En het is in deze concrete context dat Stek geïnspireerd vanuit de christelijke traditie haar werk doet.

De stad Den Haag profileert zich nationaal en wereldwijd als de internationale stad van vrede en recht. Den Haag is in de afgelopen decennia een heel internationale stad geworden; er zijn niet alleen de hoogopgeleide expats die bij ambassades en internationale organisaties en bedrijven werken, maar ook laaggeschoolde migranten die hier als 'gastarbeiders' kwamen in de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw en meer recentelijk arbeidsmigranten uit Oost-Europa en andere delen van de wereld. Er zijn mensen met een diplomatiek paspoort en ongedocumenteerde mensen². Den Haag telt relatief veel mensen met een Hindoestaanse achtergrond en ook veel jongeren en studenten van allerlei herkomst. Den Haag is in feite "de wereld in het klein". Mondiale problemen als migratie, armoede en sociale uitsluiting, ongelijke verdeling van middelen, mensenhandel en uitbuiting, spanningen tussen mensen van verschillende religieuze of culturele achtergronden, ze komen allemaal ook in de regio Den Haag voor. En Den Haag en de randgemeenten mogen dan een relatief groen gebied zijn, met veel parken, en de duinen en het strand dichtbij; het is een illusie te denken dat de wereldwijde klimaatproblematiek ophoudt bij de grenzen van de stad.

Bezuinigingen

Evenals andere gemeenten heeft de gemeente Den Haag steeds meer taken van de landelijke en provinciale overheden gekregen en het einde van de decentralisering is nog niet in zicht. Dat is op het eerste gezicht een positieve ontwikkeling, omdat gemeenten dichterbij hun burgers staan en gemakkelijker maatwerk kunnen leveren dan een nationale overheid. Daar moeten wel financiële middelen voor beschikbaar zijn. Dat was in het verleden al niet altijd het geval, in de komende jaren moet de gemeente helemaal fors bezuinigen. Ook het welzijnswerk in brede zin ontkomt daar niet aan. In de plannen die nu voorliggen wil de gemeente een transitie maken van een verzorgingsmaatschappij naar een participatiemaatschappij³.

Daartoe heeft de gemeente twee hoofddoelen geformuleerd:

1. het bevorderen van de participatie van Hagenaars en
2. het ondersteunen van de meest kwetsbare Hagenaars.

¹ Over wat precies onder 'diaconaal' en 'missionair' verstaan moet worden, bestaan vele opvattingen. Voor een korte beschrijving van wat Stek onder deze begrippen verstaat, zie p. 8.

² Volgens de meest recente schatting van eind 2011 gaat het om zo'n 10.000 mensen zonder verblijfsvergunning in de stad.

³ Zie het Meerjarenbeleidsplan Wmo 2011-2014 "Zorg voor elkaar" en het uitvoeringsprogramma "De Haagse participatiemaatschappij" van de gemeente Den Haag.

Vanaf 2012 wil de gemeente fundamentele keuzes maken. Zo zullen vrijwilligers, ouderen en mantelzorgers ontzien en extra ondersteund worden. Via een zogenaamd "Aanvalsplan vrijwilligers" wordt invulling gegeven aan het uitgangspunt "voorrang voor de vrijwilliger". Zo wil men de versnipperde expertise bundelen in de nieuw op te richten Participatie Maatschappij Den Haag. Activiteiten van vrijwilligers hebben voorrang op gesubsidieerde activiteiten. En activiteiten gaan vóór accommodaties. Daarom zullen zo'n 20 (van de 60) wijk- en buurtcentra gesloten worden. Al met al moet er voor 10,4 miljoen euro structureel bezuinigd zijn in 2014. Alleen op het welzijnswerk, dus nog afgezien van de bezuinigingen op andere terreinen.

Wat de gevolgen van dit beleid voor Stek zullen zijn, valt nog niet exact vast te stellen. Zullen de locaties Paardenberg, Oase/Kariboe Bibi/Laak, Westhoek/Bethelkapel en de Kinderwinkel meer toeloop krijgen, omdat elders voorzieningen gesloten worden? Wat betekent de sluiting van bibliotheken voor de wijken, en bijvoorbeeld voor de Oase die een gebouw deelt met een bibliotheek en andere welzijnsorganisatie? Zullen collega-maatschappelijke organisaties met subsidiekortingen worden bedreigd, waardoor ze minder werk kunnen verrichten?

Ook is nog niet duidelijk wat de gevolgen van de crisis en de bezuinigingen zullen zijn voor veel mensen in de stad: werklozen, zzp'ers met te weinig opdrachten en andere working poor, mensen met een uitkering en/of pgb, arbeidsmigranten zonder werk, chronisch zieken en gehandicapten, mantelzorgers, mensen met complexe problemen en anderen wier leven gecompliceerder is dan wet- en regelgeving aan kan. De verwachting is dat het aantal mensen dat te kampen krijgt met ernstige financiële en sociale problemen fors zal stijgen.

Het is goed dat de gemeente prioriteit geeft aan het ondersteunen van de meest kwetsbare Hagenaars. Hoe dit precies vorm krijgt, is nog onduidelijk. De welzijnsorganisaties blijven vangnet voor activiteiten die niet (kunnen) worden uitgevoerd door vrijwilligers, maar die wel nodig zijn voor de ondersteuning van kwetsbare individuen. De gemeente beseft dat dit een andere inzet van beroepskrachten vergt. Maar het blijft de vraag of een (semi-)ambtelijke organisatie in staat zal zijn om effectieve hulp en ondersteuning te bieden aan mensen wier problemen zich niet in heldere zorgvragen en zorgplanning laten vangen. Vaak ontbreekt daarvoor de tijd.

Het is ook de vraag of de gemeente hulp kan en wil bieden aan mensen zonder geldige verblijfsdocumenten. Er zijn naar schatting ca. 10.000 ongedocumenteerden in de stad. Bij de opening van het Wereldhuis voor zelfhulp en empowerment van ongedocumenteerden in mei 2011 gaf de betrokken wethouder al aan dat de gemeente niet in staat is dit soort voorzieningen te bieden en daarvoor afhankelijk is van 'de samenleving'. Stek wil samen met andere maatschappelijke organisaties in de stad juist voor deze mensen een plek zijn waar zij kunnen werken aan hun toekomst, hier of elders. Stek wil vooral die mensen beschermen en versterken die nergens anders terecht kunnen.

Gelukkig blijken steeds meer individuele burgers al dan niet in enig organisatorisch verband initiatieven te ontplooien om de leefbaarheid en sociale cohesie in de stad te versterken.

Ook daardoor zal de rol van maatschappelijke organisaties – en ook van Stek – in de komende jaren verschuiven. Er zal meer aandacht moeten zijn voor het *faciliteren* van initiatieven van burgers en het bevorderen van samenwerking met allerlei soorten mensen

en organisaties⁴. Als vrijwilligersorganisatie lijkt Stek in een positie om de omslag naar deze nieuwe vormen van werken te maken; sterker nog, Stek faciliteert al allerlei activiteiten⁵.

De aandacht voor duurzaamheid en duurzame ontwikkeling is in de afgelopen jaren sterk gegroeid, in Nederland en wereldwijd. Er is een groeiend besef bij veel burgers en bedrijven dat alleen *duurzame* productie en consumptie, waarbij rekening gehouden wordt met de behoeften van toekomstige generaties en van mensen en natuur elders in de wereld, toekomst hebben. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is van groot belang. Stek wil aansluiten bij deze ontwikkelingen, waarvoor juist ook veel jonge mensen zich inzetten. Stek wil bovendien onderzoeken in hoeverre armoedebestrijding en duurzaamheid samen kunnen gaan, zodat ook mensen in moeilijke financiële situaties kunnen profiteren van een meer duurzame levensstijl.

Verwachtingen

Hoewel dus op veel terreinen nog niet duidelijk is wat de consequenties van de bezuinigingen voor het leven van mensen in de stad zullen zijn, vallen er toch wel enkele verwachtingen te formuleren.

Het is hoogstwaarschijnlijk dat in de komende jaren:

- meer mensen een beroep zullen doen op de individuele hulpverlening⁶
- de vraag naar schuldhulpverlening en de diversiteit van mensen met schuldproblematiek zal toenemen
- de behoefte aan ondersteuning, zelfhulp en empowerment van ongedocumenteerde mensen zal toenemen
- de behoefte aan kwalitatief goede en langdurig beschikbare vrijwilligers zal groeien
- Stekmedewerkers in toenemende mate betrokken zijn bij de werving, selectie, training, begeleiding en coaching van vrijwilligers
- Stek nog sterker zal moeten inzetten op het faciliteren van initiatieven van wijkkerken en –diaconieën en burgers en organisaties in de stad.
- er voor het werken aan maatschappelijk verantwoord en duurzaam ondernemen een groter beroep op burgers en bedrijfsleven nodig zal zijn.

“Ik zie nu mensen in problemen komen die tot voor kort een goed leven hadden met een vaste baan en een eigen huis. Kennelijk raken hun reserves en steun uit hun sociaal netwerk uitgeput.” (directeur van een maatschappelijke organisatie in Den Haag)

⁴ Zie ook *Burgerkracht. De toekomst van het sociaal werk in Nederland*. Den Haag RMO 2011

⁵ Het Stagehuis en Rijk in je wijk zijn daar voorbeelden van.

⁶ Het aantal aanvragen voor individuele hulpverlening vertoont al enkele jaren een stijgende lijn en de problematiek van veel aanvragers wordt complexer.

II. Ontwikkelingen in de kerken en andere religieuze organisaties

Behalve met ontwikkelingen in de stad heeft Stek ook te maken met ontwikkelingen binnen kerken en andere religieuze organisaties. De meeste (wijk)kerken in Den Haag kampen met een ernstig ledenverlies. Dat geldt met name voor de beide grote kerkgenootschappen in de stad (de Rooms katholieke Kerk en de Protestantse Kerk in Nederland), maar ook andere kleinere autochtone kerkgenootschappen kampen met teruggang. Er komen zelfs signalen dat ook migrantenkerken, die zich tot voor kort in een aanzienlijke groei mochten verheugen, beginnen te krimpen.

Niettemin zijn er ook verscheidene vitale kerken in de stad, die – elk op eigen wijze – mensen weten aan te spreken en te bezielen. En het aantal kerkelijke vrijwilligers, dat zich actief inzet voor de eigen wijkgemeente, voor de hele kerkelijke gemeente of voor de stad in diaconale of pastorale taken, blijft indrukwekkend.

De Protestantse Gemeente te 's-Gravenhage (PGG) heeft te maken met een grote herstructurering die in de komende vier jaar moet leiden tot een aanzienlijke reductie van het aantal wijkgemeenten, predikanten en kerkgebouwen. Hoewel een duidelijke visie op hoe de PGG er in de komende decennia uit moet zien nog niet volledig gearticuleerd is, is wel duidelijk dat doorgaan op dezelfde voet onhoudbaar is. We moeten niet met middelen van vandaag een kerk van het verleden overeind willen houden, maar juist bouwen aan de kerk van de toekomst. Er zullen dan ook nieuwe vormen van kerk-zijn uitgevonden worden. Naast wijkgemeenten – vaak met een specifieke uitstraling en modaliteit, die ook mensen van buiten de geografische wijk trekken – zullen ook *bovenwijkse vormen van kerk-zijn* verder ontwikkeld worden. Dit geldt zeker voor jongeren en mensen uit de middengeneraties. Het aanbod van vieringen en activiteiten wordt steeds gevarieerder en zal beter aansluiten bij de behoeften van mensen. De kerk kan niet verwachten dat de mensen naar haar toekomen, maar zal zelf dáár moeten zijn waar mensen zijn, of het nu gaat om goed betaalde professionals of mensen met een uitkering. En de kerk zal daar dan ook een verhaal moeten hebben, dat dicht bij de dagelijkse ervaringen van mensen staat en daaraan een dimensie van diepgang en verbondenheid met elkaar en met God kan geven. Naast eredienst/liturgie zijn *gemeenschap/pastoraat, diaconaat en zorg voor de schepping* ingangen waarlangs mensen bereikt en geïnspireerd kunnen worden en plaatsen waar God zich laat vinden.

Voor Stek zijn de Diaconie en de Algemene Kerkenraad van de PGG en de classes 's-Gravenhage met hun wijkgemeenten en wijkdiaconieën van grote betekenis. Stek is de organisatie die op professionele wijze aanzienlijke delen van hetgeen zij op diaconaal terrein tot stand willen brengen in de stad en regio, in uitvoering heeft⁷. Stek wil vanuit haar

⁷ De brochures *Geloven gaandeweg* en *Out of the box* bieden hier theologische en praktische input voor.

expertise met diaconaal (opbouw)werk de nieuwe combinaties van wijkgemeenten ondersteunen om werk te maken van hun diaconaal werk en nieuwe vormen van kerk-zijn. Vanuit haar ervaring met jeugdwerk wil Stek bijdragen aan de ontwikkeling van een netwerk van jongeren, waar zij elkaar kunnen ontmoeten en waar ruimte is voor vriendschap en bezinning: een netwerk voor friendship, fun and faith.

Daarnaast werkt Stek vanuit een brede oecumenische inspiratie waar mogelijk ook samen met andere kerken, in het bijzonder met migrantenkerken. De oecumenische samenwerking in Den Haag is – ondanks de inzet van de Haagse Gemeenschap van Kerken – in de praktijk vrij beperkt. In een tijd van toenemende ontkerkelijking en versplintering is het belangrijk oecumenische contacten te versterken en te zoeken naar mogelijkheden voor een gezamenlijke presentie in de stad, bijvoorbeeld in de Kerkennacht of op christelijke hoogtijdagen. Stek wil hieraan graag bijdragen.

Buiten de christelijke traditie zoekt Stek samenwerking met religieuze genootschappen van andere tradities en zet Stek zich in voor concrete projecten van interreligieuze dialoog. De samenwerking met de liberaal-joodse synagoge en met de stichting Islam en dialoog verloopt soepel. In de verschillende wijken zijn er goede contacten met diverse moskeeën. Met andere religieuze organisaties in de stad valt nog een wereld te winnen. Het onderhouden van contacten is tijdrovend en vaak missen organisaties voldoende menskracht hiervoor. Al zijn er ook voorbeelden van geslaagde interreligieuze projecten, zoals de interreligieuze solidariteitswandeling van 2011 en de jaarlijkse Prinsjesdagviering.

Gegeven deze situatie valt voor de komende jaren te verwachten dat:

- de herstructurering van de PGG veel energie zal vergen en ondanks de wens van vernieuwing een externe gerichtheid naar de stad niet vanzelfsprekend zal zijn
- migrantenkerken, ondanks de voortgaande integratie in de Nederlandse samenleving van veel leden, behoefte houden aan ondersteuning vanuit een perspectief van wederkerigheid
- oecumenische initiatieven alleen met inspanning tot een succes kunnen worden
- de perspectieven voor interreligieuze samenwerking met enkele religieuze organisaties in de stad goed zijn, maar alle kampen met gebrek aan menskracht.

“Waarom die mensen van Stek zich voor anderen inzetten? Ze zijn christenen en die moeten dat van hun geloof.” (buurtbewoner Schilderswijk)

III. Identiteit, visie en missie en kenmerken

De kracht van Stek is haar religieuze **identiteit**. Door haar bezieling en inspiratie vanuit de christelijke traditie onderscheidt Stek zich van andere maatschappelijke - en welzijnsorganisaties en heeft zij – zelfs bij een krimpende kerk – een natuurlijke legitimiteit en achterban. Stek staat in de bredere oecumenische traditie en heeft weet van de Mens die mensen in de meest kwetsbare onder hen, God leerde zien⁸.

Bij Stek is er ruimte voor het verhaal van mensen. Misschien wel omdat Stek weet heeft van en zich laat inspireren door het grote verhaal van God met mensen, waarin elk mens voorkomt en een eigen plaats en waardigheid heeft. Dat maakt bescheiden – het heil van de wereld of van Den Haag en omgeving hangt uiteindelijk niet van ons af -, maar het maakt ook nieuwsgierig naar hoe God in anderen present is. Dit besef impliceert een oprechte openheid naar mensen uit andere geloofsgemeenschappen, zowel binnen als buiten de christelijke traditie.

Stek werkt vanuit een **visie** waarbij *diaconaat* gericht is op “het voorkómen, opheffen, verminderen, dan wel mee uithouden van met name sociaal-maatschappelijke nood van individuen en van groepen mensen, en op het scheppen van rechtvaardige verhoudingen.”⁹ Tegelijkertijd is er in het werk van Stek ruimte voor een visie op diaconaat, waarin het verbinden, het samenbrengen van en bemiddelen tussen mensen centraal staat.¹⁰ Stek doet dat in de overtuiging dat ook het diaconaat een plek is van Godontmoeting.¹¹

Stek staat open voor mensen ongeacht hun religieuze of levensbeschouwelijke overtuiging. Veel mensen verlenen op basis van bepaalde ervaringen of opvattingen zin aan hun bestaan of aan bepaalde gebeurtenissen in hun leven. Dan komt het begrip *zinbeleving* in zicht. Zinbeleving nodigt mensen uit zelf te ontdekken welke waarden en idealen voor hen belangrijk zijn en wat deze voor hen betekenen in hun dagelijks leven. In veel projecten en activiteiten van Stek is er bewust ruimte voor dat wat mensen inspireert en bezielt. Want zonder bezieling is het leven leeg.

⁸ Oecumenisch komt van het Griekse woord oikoumene en betekent ‘heel de bewoonde wereld’; in de oecumene gaat het niet alleen om het zoeken van de eenheid van de kerken, maar ook om de inzet voor het heil van heel de bewoonde wereld.

⁹ Zie de definitie van diaconaat in: H. Crijns e.a. (red.), *Barmhartigheid en Gerechtigheid. Handboek Diaconiewetenschap*. Uitgeverij Kok Kampen 2004. p. 13.

¹⁰ Naast de traditionele visie op diaconaat die sterk ‘het dienen’ benadrukt, is er de door de Australische nieuwtestamenticus John N. Collins ontwikkelde visie waarin vooral het communicatieve aspect op de voorgrond treedt. De diaken is een verbinder, bemiddelaar, go-between, mediator. In het werk van Stek is er ruimte voor beide kanten van het diaconaat.

¹¹ Zie het pleidooi van H. Meeuws in zijn dissertatie *Diaconie. Van grondslagenonderzoek tot een pleidooi voor een diaconale mystagogie*. Gorinchem 2011.

De missie van Stek laat zich zo in vier werkwoorden samenvatten:

Stek wil mensen *beschermen* en met elkaar *verbinden*, *bezielen* en elkaar helpen *versterken*.

Stek laat zich karakteriseren met de volgende **kenmerken**:

Als *vrijwilligersorganisatie* is Stek eropuit vrijwilligers vanuit en van buiten de kerken te werven, te trainen en zorgvuldig te begeleiden. Zonder hen zou Stek niet kunnen doen wat ze nu doet. Door de inzet van vrijwilligers bereikt Stek mensen die anders niet bereikt zouden worden. Dankzij vrijwilligers worden mensen van hart tot hart benaderd. Vrijwilligers hebben tijd en aandacht voor hen en zijn niet beperkt door 'zorgminuten'.

Tenslotte is het goed te beseffen dat Stek ook een pragmatische *projectenorganisatie* is¹². De interne organisatie is mede gebaseerd op het projectmatig werken. Voor alle activiteiten is een projectplan of uitvoeringsvoorstel beschikbaar waarin de beoogde resultaten en de beschikbare menskracht en middelen vermeld staan. Dit neemt niet weg dat veel diaconaal werk juist werk is van lange adem, van duurzame relaties, van het (tijdrovend) opbouwen van wederzijds vertrouwen, van moeilijk meetbare zaken als aandacht en trouw.

“Wat ik het leuke vind van jullie bij Stek, bij jullie kun je samenwerken vanuit het hart. Je merkt bij jullie dat jullie vanuit je hart werken. Dat is heel prettig.” (coördinator Vadercentrum)

IV. Werkvelden

Projecten van Stek kenmerken zich vaak door hun multi-dimensionaal karakter. Inzet voor individuele mensen in bijv. schuldhulpverlening kan ook indirect de sociale cohesie in een buurt bevorderen; een diaconaal buurtproject kan ook een vitaliserende werking hebben in de wijkgemeente. Vaak zal ook een spirituele dimensie een rol spelen. Het is goed dit voor ogen te houden bij de volgende indeling in werkvelden.

Stek onderscheidt de volgende werkvelden:

1. Inzet voor gerechtigheid:	beschermen en versterken
2. Versterken van vrede:	verbinden en versterken
3. Bevorderen van duurzaamheid:	bezielen en verbinden
4. Verdiepen van zinbeleving:	bezielen en verbinden

Bij alle activiteiten geldt dat *bezieling en inspiratie* van vitaal belang zijn en door alles heen stralen. En dat waar problemen de capaciteiten van Stek of Diaconie te boven gaan, deze onder de aandacht van de kerken, overheid en andere maatschappelijke organisaties gebracht worden: de *signaleringsfunctie*. Samen met de Diaconie wil Stek dan ook een duidelijke signaleringsfunctie vervullen, zowel naar de eigen wijkgemeenten als naar de overheid en andere maatschappelijke organisaties. Het gaat dan om:

¹² Een project is een in de tijd en middelen begrensde activiteit om iets te creëren.

- signaleren van relevante ontwikkelingen en van problemen die de capaciteiten van Stek, Diaconie of andere samenwerkingspartners te boven gaan
- zoeken van bondgenoten om samen problemen onder de aandacht van overheid, media en breder publiek te brengen
- voorstellen van alternatieven en oplossingen in samenwerking met betrokkenen en overheid.

Een nadere uitwerking van de vier werkvelden leidt tot het volgende:

1. Inzet voor **gerechtigheid** **beschermen en versterken**

Stek is uit op het **beschermen en versterken** van mensen in kwetsbare posities, zodat hun recht wordt gedaan. Armoede en sociale uitsluiting, maar in toenemende mate ook eenzaamheid en isolement¹³ zijn de belangrijkste problemen. Stek wil mensen toerusten om zelf en samen met anderen hun leven op de rails te krijgen en een menswaardig en zinvol bestaan te leiden. Dit gaat vaak samen met het signaleren en onder de aandacht brengen van problemen.

Stek werkt aan **gerechtigheid** door:

- armoedebestrijding en bevordering van economische weerbaarheid
- maatjesprojecten/schuldhulpverlening en individuele hulpverlening
- empowerment van ongedocumenteerden en andere migranten
- ondersteuning van slachtoffers van mensenhandel
- ondersteuning van dak- en thuislozen en anderen in kwetsbare posities
- diaconaal ouderenwerk
- diaconaal kinder- en jongerenwerk
- toerusting van (wijk)gemeenten en –diaconieën uit Den Haag en de classes 's-Gravenhage om op vruchtbare wijze mee te werken aan het bevorderen van recht in hun buurt en de verdere stad.

Stek is in toenemende mate betrokken bij het elkaar ondersteunen van mensen zonder geldige verblijfsvergunning. Voor hen, maar ook voor andere inwoners van Den Haag zonder reguliere inkomsten, is het krijgen van *inkomsten uit arbeid* een grote prioriteit. Stek onderzoekt de mogelijkheden om hierin bemiddelend op te treden. De verwachting is dat met het doorzetten van de negatieve gevolgen van de financiële crisis de behoefte hieraan zal toenemen.

Naast werk is *woonruimte* een grote behoefte. De behoefte aan (tijdelijke) opvangmogelijkheden voor mensen die nergens anders terecht kunnen, is groot. Naast de opvang voor vrouwen en kinderen in De Halte is Stek gestart met een bescheiden tijdelijke opvang voor mannen. Er wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden en behoeften van niet-commerciële opvang in de stad. Verkend moet worden in hoeverre zakelijke partners als banken en woningbouwcorporaties hierbij een rol kunnen spelen.

¹³ Isolement geldt niet alleen voor individuele mensen. Ook buurten kunnen in een isolement raken. Dit geldt bepaald niet alleen voor wijken met relatief veel arme mensen, maar ook voor de rijkere buurten. Soms komen mensen daar bijna alleen met 'ons soort mensen' in aanraking. Op termijn kunnen zo de sociale cohesie en de vrede in de stad onder druk komen te staan.

Aparte aandacht is nodig voor *kinderen in armoedesituaties*. De Kinderwinkel biedt kinderen in Moerwijk een veilige plek om te spelen en sociale vaardigheden te leren. Het is een wens om de leeftijden te verhogen, zodat ook oudere kinderen in de Kinderwinkel kunnen blijven komen.

“Waar ik blij van word? Als ik zie hoe mensen met grote problemen letterlijk weer rechtop gaan staan, hun leven oppakken en in staat blijken zich voor anderen in te zetten. Dat is zo mooi om te zien.” (diaconaal opbouwwerkster).

2. Versterken van vrede verbinden en versterken

Stek wil de **vrede** in de stad versterken door mensen en gemeenschappen **met elkaar te verbinden en hen te helpen elkaar te versterken**. Dankzij initiatieven om mensen met elkaar in contact te brengen wordt het gemakkelijker dat mensen elkaar beter leren kennen en naar elkaar omzien. Daar in onze tijd veel maatschappelijke spanningen verbonden worden met de religieuze achtergrond van mensen, is aandacht voor dialoog en samenwerking tussen mensen van verschillende religies van groot belang. Interreligieuze dialoog is diaconale core business.

De buurt-en-kerkhuizen in de stad zijn op verschillende manieren actief betrokken bij het bevorderen van de vrede in de stad, met name in de eigen buurten. Dit werk kan verder uitgebreid worden door:

- gemeenschapsvorming in wijken te bevorderen (naast de traditionele krachtwijken ook in lagere middenklasse wijken en Vinexlocaties, als niet-stigmatiserende

preventieve netwerken van omzien naar elkaar; bijv. in projecten als Rijk in je wijk en mogelijk nieuwe projecten met de methode van Samenwonen - Samenleven¹⁴)

- te blijven zoeken naar mogelijkheden om (groepen) mensen uit (sociaaleconomisch) zeer verschillende wijken met elkaar in contact te brengen en wijkdiaconieën toe te rusten hieraan bij te dragen
- dialoog en samenwerking met mensen van verschillende religies en levensbeschouwingen te organiseren (als netwerken ter bevordering van de vrede in de stad, bijv. door het organiseren van ontmoetingen van leiders van religieuze gemeenschappen in de stad, zoals predikanten en priesters, pastores van migrantenkerken, imams, pandits, rabbijnen, e.a.).

Vanwege hun onafhankelijkheid kunnen kerken en kerkelijke organisaties een *convocating power* hebben naar andere organisaties en groepen. Stek zoekt zoveel mogelijk samenwerking met de verschillende andere betrokkenen (ervaringsdeskundigen, maatschappelijke organisaties, kerken, gemeentelijke instanties, pers, politie, e.d.) die betrokken zijn of kunnen worden bij concrete maatschappelijke noden. Dialoog is daarbij een krachtig hulpmiddel om de vrede in de stad te versterken.

3. Bevorderen van duurzaamheid bezielen en verbinden

Stek wil aansluiten bij het groeiend besef van veel burgers dat alleen een duurzame levensstijl toekomst heeft. Veel jongeren hebben hier een scherp oog voor. Stek wil duurzaamheid in de stad en in de kerken bevorderen door mensen te **bezielen** om met oog voor duurzaamheid te leven: duurzaamheid als zorg voor de behoeften van mensen en de natuur overal ter wereld en voor die van toekomstige generaties. Zo kan Stek mensen in Den Haag en omgeving **verbinden** met mensen elders in de wereld en generaties van nu met toekomstige generaties.

Hier liggen kansen voor vernieuwing van het werk, waaraan veel mensen kunnen meedoen. Stek wil zich dan ook inzetten voor duurzame ontwikkeling in de stad en in de kerken. Dat kan o.a. door:

- het combineren van armoedebestrijding en duurzaamheid door praktische projecten op te zetten (led-verlichting via Voedselbank, kleinschalige voedselproductie in buurten, e.d.)
- het stimuleren van duurzame initiatieven in buurten, wijkgemeenten en –diaconieën, bij voorkeur in samenwerking met andere organisaties op het gebied van duurzaamheid
- het trainen en begeleiden van ‘groene vrijwilligers’ en ‘duurzame diakenen’
- het bieden van concrete handelingsperspectieven, zowel voor het persoonlijk leven als voor dat van buurten en wijkgemeenten.

De aandacht voor duurzaamheid is relatief nieuw en zal een investering in deskundigheidsbevordering vragen van medewerkers van Stek, van vrijwilligers en van toekomstige ‘duurzame diakenen’. Tegelijkertijd is het aannemelijk dat door de aandacht

¹⁴ Zie *Van klacht naar kracht. Effectieve werkwijze in arme wijken* van Stichting Samenwonen – Samenleven Amsterdam 2011.

voor duurzaamheid en zorg voor de schepping mensen gemotiveerd kunnen raken om zich in te zetten voor concrete handelingsperspectieven (gezamenlijke inkoop van duurzame producten waardoor deze ook voor mensen met weinig geld bereikbaar worden; promotie van bestaande en opzetten van nieuwe ruilsystemen; inzet voor zonnepanelen op buurtcentra, sociale woningbouw en kerkgebouwen; bevorderen van een fair trade gemeente en fair trade kerk; inkoop duurzame producten voor catering e.d.).

Bij vernieuwing en innovatie hoort ook dat er eerst pilotprojecten ontwikkeld worden en dat geëvalueerd wordt in hoeverre deze succesvol zijn.

“Ik begin al te zuchten als ik het woord duurzaamheid maar hoor, en toch weet ik dat we er werkelijk veel meer werk van moeten maken, willen we toekomst hebben als mensen.” (vrijwilligster Lukaskerk)

4. Verdiepen van zinbeleving

bezielen en verbinden

Stek wil (groepen) mensen uitnodigen te zoeken naar wat het leven zin geeft, in de verschillende fases van het leven. Niet alleen voor het eigen leven, maar ook voor de gemeenschappen en netwerken waar zij deel van uit (hopen te) maken. Stek wil mensen **bezielen en verbinden**. Juist in een tijd van individualisme hebben veel mensen behoefte aan zinbeleving, aan bezieling, aan verbinding met anderen¹⁵.

Stek heeft geweldige mogelijkheden om vanuit de praktijk van het werk en vanuit de christelijke traditie mensen te bezielen om moed te vinden en de hoop levend te houden en om samen maatschappelijke en persoonlijke problemen aan te pakken. Dit kan in:

- uitnodigend kinder-, jeugd- en jongvolwassenenwerk (Nacht van de Hoop!)
- aandacht voor zingeving en levensvragen van ouderen
- vitalisering van wijkgemeenten en –diaconieën waar perspectieven zijn voor vernieuwing
- inspireren en bezielen van vrijwilligers dankzij een zorgvuldig vrijwilligersbeleid, waarbij er respect en openheid is voor de zeer verschillende religieuze en levensbeschouwelijke achtergronden van de vrijwilligers.

Het kerkelijk jeugdwerk vanuit de wijken bereikt slechts een klein deel van de jongeren. Daarmee is de adviesfunctie van de Stek jeugdwerkers in de wijkgemeenten betrekkelijk bescheiden. Prioriteit ligt daarom in toenemende mate bij het opbouwen van een *netwerk van jongeren* die niet bij een wijkgemeente betrokken zijn, maar wel interesse hebben in ontmoeting en zingeving, in friendship, fun and faith.

De Nacht van de Hoop met een uitgebreid voor- en natraject is een kapstok om deze jongeren te bereiken en zo een netwerk op te bouwen. Social media spelen daar een belangrijke rol bij. De ervaring leert dat jongeren het beste door jongeren zelf bereikt

¹⁵ In *Eigentijds idealisme* van G. van den Brink worden prachtige voorbeelden gegeven van hoe mensen op heel uiteenlopende manieren hun idealen verwoorden en aangeven waaraan zij zin ontleen in hun bestaan.

worden. Bij afwezigheid van dergelijke netwerken in de wijkgemeenten ligt het voor de hand dat Stek zelf veel meer energie steekt in het opzetten daarvan; vanzelfsprekend in nauwe samenwerking met de mogelijk te benoemen studentenpredikant van Haastu en jeugdwerkers/vicarissen in Kloosterkerk en de wijkgemeenten. Aanknopingspunten liggen er in het netwerk van de Nacht van de Hoop en mogelijk ook in de verdere ontwikkeling van het tienerwerk van de Kinderwinkel.

“Wat een samenwerking! En er kan vast nog meer bij, want er zijn zoveel hoopvolle plekken en mensen in de stad...” (jonge bezoeker Nacht van de Hoop 2011)

Stek werkt in alle projecten vraag gestuurd, zo dicht mogelijk bij mensen en organisaties, vanuit kerk- en buurthuizen en ambulante, open voor nieuwe kansen en mogelijkheden.

In jaarplannen en uitvoeringsvoorstellen worden bovenstaande algemene prioriteiten geformuleerd in concrete specifieke doelen en resultaten, met aangeven van de daartoe benodigde menskracht en middelen, en de termijnen waarbinnen de resultaten behaald moeten worden.

V. Focus en prioriteiten

Mocht Stek onverhoopt in de komende jaren verder moeten bezuinigen en niet in staat zijn de benodigde gelden bij nieuwe fondsen en sponsors te vinden, dan zal prioriteit gegeven worden aan:

- Diaconale activiteiten ten behoeve van de meest kwetsbare mensen in de stad (kinderen, jongeren, ouderen, alleenstaande ouders zonder inkomen, ongedocumenteerden, migranten, e.d.), in het bijzonder als zij nergens anders terecht kunnen
- Projecten waarbij het maatschappelijk rendement hoog is, zoals maatjesprojecten waarbij dankzij de inzet van gekwalificeerde en getrainde vrijwilligers veel bereikt kan worden
- Projecten waarin de gevolgen van de crisis deels ondervangen worden, zoals projecten waarin mensen elkaar steunen (empowerment, maatjesprojecten) en projecten gericht op het genereren van werk en inkomen
- Signalering naar de eigen kerkelijke achterban, andere maatschappelijke organisaties en de overheid blijft daarbij essentieel
- Stek zal ook blijven investeren in het jeugdwerk, omdat dit elders weinig gebeurt en het voor de toekomst van stad en kerk van wezenlijk belang is dat kinderen en jongeren ruimte hebben om zich op allerlei terreinen te ontwikkelen en bezig te zijn met zinbeleving en geloof.

VI. Locaties

De

verschillende locaties in de stad (Paardenberg, Oase/Kariboe Bibi/Laak, Westhoek/Bethelkapel, Buurt & Lukaskerk, Kinderwinkel) zijn dé plaatsen waar de kerken diaconaal present zijn in de stad en van waaruit Stek in de afgelopen jaren veel vertrouwen heeft opgebouwd en veel van haar activiteiten kan uitvoeren. Ze zijn steun- en ankerpunten voor het werk. Stek wil in overleg met de PGG en haar wijkgemeenten/wijkdiaconieën, met de gemeente Den Haag en met partnerorganisaties in de buurten bezien op welke plaatsen in de stad het beste buurt- en-kerkhuizen kunnen functioneren. Gezien de tijd die het vergt om vertrouwen te winnen in de buurten is het verstandig de bestaande locaties zoveel mogelijk te behouden en in de komende jaren te bezien hoe de komende concentratie van wijkgemeenten een impuls kan zijn voor het opzetten van (vernieuwde en vernieuwende) diaconale activiteiten in mogelijk meer locaties. De Diaconie wil in elk van de 5 combinaties van wijkgemeenten minstens 0,5 fte diaconaal (opbouw)werker inzetten. In enkele combinaties wordt deze formatie al ruimschoots gehaald, terwijl in andere combinaties geen enkele of een zeer beperkte formatie beschikbaar is. Voorwaarden voor een goede inzet van diaconaal (opbouw)werkers zijn dat deze bij Stek in dienst zijn, dat de betreffende wijkgemeente/diaconie een diaconaal beleidsplan heeft dat past in de buurt, en dat er goed wordt samengewerkt in teamverband. In de brochure *Out of the box* worden de voorwaarden voor het goed functioneren van diaconale opbouwwerkers nader aangegeven.

VII. P.R en communicatie

Het is meer dan ooit belangrijk dat Stek duidelijk laat zien wat zij in de stad doet en veel directer communiceert met de wijkgemeenten en wijkdiaconieën. Een digitale nieuwsbrief en kant-en-klare artikelen voor de wijkbladen als ook aandacht voor concrete projecten in Kerk in Den Haag helpen daarbij.

Ook communicatie met andere maatschappelijke organisaties, de gemeente Den Haag en een breder publiek is van groot belang. Stek heeft een nieuw communicatieplan ontwikkeld. Een onderdeel ervan is de ontwikkeling van een verbeterde *website*. Stek zal meer dan

voorheen gebruik maken van beeldmateriaal (zoals filmpjes op YouTube). Ook zal Stek serieus werk maken van het verkennen van mogelijkheden van *social media* voor het werk van Stek.

Verder is voor belangstellende nieuwkomers en buitenstaanders niets informatiever dan een bezoek aan een of meer locaties. Stek zal dan ook blijven investeren in het organiseren van 'tours' voor nieuwe medewerkers en vrijwilligers en voor geïnteresseerden van fondsen, maatschappelijke organisaties en kerken.

VIII. Personeelsbeleid

De medewerkers zijn het kapitaal van Stek. Zonder hen, zonder hun bevoegdheid en deskundigheid, kan Stek niet functioneren. Hoewel zij zich allemaal met hart en ziel inzetten voor de mensen met wie zij werken, is dit werk vaak zwaar en veeleisend. Gezien de toenemende crisis valt te verwachten dat de nood van veel mensen in de stad zal toenemen en daarmee ook de druk op de medewerkers en vrijwilligers. Aandacht voor onderlinge steun en voor het risico van psychische overbelasting is belangrijk. Naast deze personeelszorg wil Stek ook investeren in deskundigheidsbevordering van de medewerkers. Daartoe wordt jaarlijks een bescheiden budget vrijgemaakt en worden individuele ontwikkelingsplannen opgesteld. Gezamenlijke activiteiten, uitjes, vieringen en feesten helpen om de bezieling niet te verliezen.

Belangrijk is dat medewerkers in toenemende mate gericht zijn op het werven, selecteren, trainen en begeleiden van vrijwilligers. Dat vergt voor sommigen een aanpassing van het huidige takenpakket en zal op termijn ook gevolgen hebben voor de interne organisatie. Belangrijk is ook dat er voor elke functie in de organisatie een vorm van 'achterwacht' geregeld is; zeker voor vitale taken in de organisatie die door slechts één medewerker verricht worden.

Het verdient aanbeveling de huidige interne organisatie door te lichten en aan te passen aan nieuwe ontwikkelingen in het werk. In de periode van dit beleidsplan wordt de organisatie aangepast aan de nieuwe behoeften. Het is daarbij belangrijk dat medewerkers in vergelijkbare projecten en met verwante werkzaamheden ervaringen en expertise kunnen uitwisselen, en dat wederzijdse bezieling, deskundigheidsbevordering en persoonlijke ontplooiing deel uit maken van het personeelsbeleid.

IX. Vrijwilligersbeleid

Stek heeft bijna 800 vrijwilligers – bij een formatie van betaalde medewerkers van ca. 31 fte - die actief zijn in meer dan 20 projecten. Om hen naar tevredenheid van henzelf en Stek te laten functioneren, en met plezier, is een actief en gecoördineerd vrijwilligersbeleid nodig. De inzet van onze vrijwilligers is onbetaalbaar. Dankzij hun betrokkenheid bij mensen kan Stek laagdrempelig en gastvrij zijn. Daarom doet Stek veel om haar vrijwilligers en hun inzet te waarderen, zoals veilige en prettige werkomstandigheden en werksfeer, aandacht bij ziekte of verlies of waardering door een uitje of etentje.

Stekmedewerkers zetten zich met veel toewijding in voor de werving, selectie, training en begeleiding van de vrijwilligers. Dat vraagt om bijzondere kwaliteiten als geduld en betrokkenheid, want het gaat niet alleen om gekwalificeerde vrijwilligers, maar ook om vrijwilligers die als bezoeker of cliënt bij Stek zijn binnengekomen. In het kader van hun persoonlijke empowerment of maatschappelijke integratie nemen zij onder begeleiding geleidelijk kleine taken op zich. Dat gaat vaak met vallen en opstaan, maar Stek wil ook aan hen plaats blijven bieden.

Anderzijds wil Stek ook meer jonge en hooggeschoolde vrijwilligers werven. Als de organisatie in toenemende mate een vrijwilligersorganisatie wordt, waarin steeds meer taken door vrijwilligers worden gedaan, is een aantal hooggeschoolde vrijwilligers hard nodig. Deze mensen kunnen taken als coördinatie, publiciteit, begeleiding van andere vrijwilligers e.d. op zich nemen. Maar zij zullen ook behoeften hebben om hun specifieke deskundigheden zo goed en efficiënt mogelijk in te zetten.

Voorts heeft Stek de ambitie dat in de komende jaren nog meer vrijwilligers met een migrantenachtergrond actief worden binnen Stek. Via de maatschappelijke stages en stageplaatsen voor studenten van verschillende opleidingen als ook door samenwerking met migrantenkerken kan de diversiteit onder de vrijwilligers toenemen. Het onderzoek naar de rol van vrijwilligerswerk in migrantenkerken zal hiervoor belangrijke input kunnen leveren.

Stek heeft een zorgvuldig vrijwilligersbeleid, dat is gewaardeerd door de NOV (Vereniging Nederlandse Organisaties Vrijwilligerswerk) met de kwaliteitsonderscheiding 'Vrijwillige inzet, Goed Geregeld'. Dat wil Stek graag zo houden, maar daarnaast wil ze de komende jaren verder investeren in begeleiding en training van vrijwilligers. Vrijwilligers kunnen bij Stek niet alleen zinvol vrijwilligerswerk doen, maar ook plezierig werken en andere mensen ontmoeten.

X. Financiën en fondswerving

Voldoende financiële middelen zijn cruciaal voor het goed functioneren van Stek. Naast het terugdringen van de kosten, is het zoeken van nieuwe financieringsbronnen van belang. De Diaconie blijft veruit de belangrijkste partner en opdrachtgever. Een meerjarenprognose en een toezegging van middelen voor de middellange termijn helpen bij het verhogen van de kwaliteit van het werk. Diaconaal werk is immers werk van zeer lange adem.

Daarnaast blijft Stek veel investeren in relaties met zeer uiteenlopende landelijke en Haagse fondsen. Een serieuze verkenning van mogelijkheden voor financiering door bedrijven (bijv. in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen) is noodzakelijk, voordat besloten kan worden tot het al dan niet investeren in relaties met bedrijven. Daarnaast is het belangrijk de mogelijkheden voor crowdfunding, legaten en (grote) particuliere giften te onderzoeken. Een concreet beleidsplan voor de fondswerving kan helpen hier gericht actie te ondernemen en nieuwe wegen te verkennen.

Al met al betekent dit dat Stek eind 2015 de volgende resultaten behaald hoopt te hebben:

XI. Resultaten in 2015

Stek is erin geslaagd:

- jaarlijks vele honderden mensen bij te staan in het weer op de rails krijgen van hun leven, door praktische *hulp, aandacht en empowerment*;
- jaarlijks enkele tientallen nieuwe *vrijwilligers* te werven, trainen en begeleiden die samen met de huidige vrijwilligers daarvoor geschikte delen van het werk op zich nemen; ook het werven van meer jonge vrijwilligers, meer vrijwilligers met een hogere opleiding en meer vrijwilligers met een migrantenachtergrond is geslaagd;
- huidige vrijwilligers te blijven motiveren, bijscholen en binden;
- vanuit de verschillende locaties zichtbaar present en actief te zijn in de buurten en aan te sluiten bij behoeften en noden van mensen en in te spelen op kansen voor maatschappelijk of diaconaal opbouwwerk in wijken waar dit nog niet aanwezig is;
- een netwerk van jongeren op te zetten dat ruimte biedt voor *friendship, fun and faith*;
- in het diaconaal werk aandacht voor spiritualiteit en zinbeleving te versterken en in de kerken het bewustzijn te bevorderen dat diaconaat een plek is voor Godontmoeting;
- activiteiten op het gebied van duurzaamheid te ontwikkelen, met prioriteit voor activiteiten die bijdragen aan armoedebestrijding;
- minstens één maal per jaar gericht een signaleringstraject te ontwikkelen rond een urgente nood in de stad en daar ook aandacht en zo mogelijk oplossingen van de zijde van kerken, overheid en maatschappelijke organisaties voor te vinden;
- flexibel en proactief te reageren op ontwikkelingen in de stad en de kerken en daarvoor steeds vernieuwende projecten te ontwikkelen; daarbij is ook aandacht voor het faciliteren van initiatieven van burgers of andere organisaties;
- de betrokkenheid van wijkgemeenten van de PGG en de classes bij het werk van Stek te vergroten en te verdiepen en de onderlinge relatie tussen Stek en de constituerende organisaties te versterken;
- de relaties met een breed netwerk van mensen, organisaties en instanties in de stad zorgvuldig te onderhouden, te versterken en uit te breiden;
- relaties met vertegenwoordigers van de verschillende religieuze en levensbeschouwelijke organisaties in stad te intensiveren en waar mogelijk praktische samenwerking te bevorderen;
- via verschillende communicatiekanalen (incl. social media en websites) de kerkelijke achterban, vrijwilligers, overheid(-instanties) en burgers in het algemeen te betrekken bij hetgeen Stek in stad en de kerk tot stand brengt;
- de financiering van het werk te diversifiëren (ook richting bedrijven en crowdfunding) en voldoende te doen zijn voor de uitvoering van de verschillende projecten;
- de interne organisatie zo te wijzigen dat medewerkers nog meer op elkaar betrokken kunnen zijn en van elkaars expertise kunnen leren, er voor alle cruciale functies een achterwacht is en aandacht voor wederzijdse bezieling, deskundigheidsbevordering en persoonlijke ontplooiing meer geïntegreerd is in het personeelsbeleid.

Tenslotte

Niemand kan in de toekomst zien. De ervaring van veel organisaties leert dat beleidsplannen schrijven een hachelijk gebeuren is: de werkelijkheid is altijd weer anders dan verwacht. Tegelijkertijd leert de ervaring dat Stek als organisatie flexibel en creatief genoeg is om op nieuwe uitdagingen en kansen in te spelen. Met de inzet van de medewerkers en de steun van de vele vrijwilligers zal dat ook in de komende jaren zeker lukken. Want **beschermen en verbinden, bezielen en versterken**: het ligt in onze traditie, het zit ons in de genen,....het is ons lang geleden voorgedaan.

